

Inger Lise Rasmussen – en politisk samtidsarkæolog

Inger Lise Rasmussen (ILR) er en erfaren billedkunstner, hvis CV ikke bare rummer diverse udstillinger i ind- og udland, men også fortæller om international anerkendelse via museumsrepræsentationer i bl.a. USA og Frankrig. Parallelt med sit eget arbejde har hun været tilknyttet nordiske akademier og universiteter som passioneret lærer og formidler af sine kunstfaglige specialer indenfor grafikken. Særlig intens blev interaktionen mellem undervisning og egen skaben, da hun i 1990'ernes Danmark fik en central position i genopdagelsen af fotograferingen, som havde ligget mere eller mindre underdrejet siden amerikanerne Alfred Stieglitz og Edward Steichen skabte deres skelsættende suggestive værker i 1900-tallets begyndelse. Også i dag, hvor hun som daglig leder af [Højbjerg FotoGrafiske Værksted](#) laver workshops for kunstnere eller giver dem faglig bistand i de veludstyrede mørkekamre og ved dybtrykspressen, er det fotograferingen, der er omdrejningspunktet.

Siden midt-halvfemserne har det basale redskab for hendes kunst været et almindeligt SLR-småbilledkamera. Mindst en snes billedserier er i de mellemliggende år begyndt som analoge negativer på sort/hvid film for siden at lyses over på en trykplade, der ved ætsning og sværtning har kunnet danne grundlag for såkaldte dybtryk, som har overrasket publikum ved den lange tonskala og paletten af smukke monokrome varianter fra støvet grønt og rosa over mahognibrunt til violet. Men det egentlig interessante ved disse værker er, at de – trods ovennævnte højæstetiske finish på lækkert kobbertrykspapir og med hånd-afrevne rande – har *kant*

. Den århusianske billedkunstner har holdning og meninger og bruger gerne sit håndværk til at give disse meninger et sprog og levere en fortælling. Temaerne varierer og forskydes, men er ofte beslægtede. Lad os forfølge et par spor...

Et af de mest påfaldende træk i hendes tidlige værk er, at mennesket mangler. Tager man serien [Hå ved Havet](#) (fra 1994) vil den uforberedte tilskuer se en naturstrand med høje rullestensvolde. Men ILRs egentlige interesse i at gøre det øde sydvestnorske kystområde til motiv for sit kamera er ikke landskabet, men det at de runde kampesten er skubbet op af mennesker, som i folkevandringstiden lagde disse kultsteder til rette for deres afdøde forfædre. I serien [Prora – 1:1000](#) er der heller ikke et menneske at se, men stenene går igen. Nu er de ikke smukt runde som solen og tilslebne af havet, men udfordrer bølgerne med en lige linje i beton og mursten, der løber 4,5 km langs stranden på den tyske ø Rügen. For 80 år siden var øen beordret ferie-paradis for 20.000 personer, som Nazi-regimet gennem denne strategi ønskede at gøre til sine villige slaver. Er mennesket forsvundet, tegner dets bygningsmæssige efterladenskaber sig des skarper: storslået og ydmygt ved Hå, storprangende og overmodigt på Rügen.

Mens disse serier fra 90'erne perspektiverer sporene fra fortidens bygningsværker, bedriver ILR i flere serier fra 00'erne en slags politisk samtidsarkæologi. I [Tageskarten](#) (2001) besøger vi

det genforenede Berlin, der i sin stræbsomme kamp for at udradere den dystre fortid med nye imponante højhuse og bygningskomplekser er nær ved at lukke megalomanien ind ad bagdøren. Og i

[Ville](#)

[s Nouvelles](#)

(fra 2003-04) er det Paris' nye forstæder, der hudflettes af Rasmussens visuelle ironi og splitter tilskuerens betragtning af den stålblanke arkitektur mellem beundring for skønheden, lede ved overforbruget eller associationer i retning af mytiske symboler på isolering og fremmedgørelse (som folkeeventyrets 'Glasbjerg' og Gamle Testaments 'Babelstårn'). At der nu optræder godtfolk i bybilledet pointerer nutiden, men ændrer ikke på fokus, for billedernes små menneskefigurer er som kompositorisk staffage ikke humanitetens befordrere, men dens ofre.

"Verden vælter" hedder et afsnit i den bog om Kina, som akkompagnerede udstillingen [Brilliant City](#)

(2009). Her er byggestenene på ny i centrum, en tusindårig bykultur knust under vægten af globalisering, økonomisk boom og blinkende high-tech-facader. Men indtrykket fra ILRs helstøbte udstilling i Århus Kunstbygning fylder erindringen med spor omtrent lige så komplicerede som Kina selv: En hvirvelvind af nutidsbilleder fra gulv til loft omkring en skulpturel kerne af lakrøde plexi-plader med motiver fra dynastiernes idealverden af ro og skønhed. Og i øjenhøjde den bølgende frise af nænsomme beretninger om de mange slags mennesker, der skal føre kæmpelandet videre og ind i fremtiden.

[Brilliant City](#)

er et billedkunstnerisk hovedværk, der med kunstens egne redskaber undsiger fordomme og stimulerer diskussionen om et uafviseligt vitalt geopolitisk område.

Man kunne fristes til at hævde, at ILR rejser ud for at komme hjem. Denne påstand får særlig betydning i forbindelse med grafikerens seneste serie, [REQEM Walk in the Desert](#) (2010), der udspiller sig i Jordan, nærmere betegnet i Petra, som ligefrem betyder 'sten'.

[Walk in the Desert](#)

er, som

[Hå ved Havet](#)

, beretningen om, hvordan natur og menneske smelter sammen i forbindelse med gravlægning og dødekult. Nutidsreferencerne er apolitiske, turisterne integreres uironisk og upåfaldende, og resultatet læses som en beåndet fornyelse af 1800-tallets fotografiske pionérarbejde fra opdagelsesrejsernes tid. Den svagt tonede grafiske gengivelse af den stenede ørken genåbner underet for beskueren, der mere end aner den spirituelle dimension i de kæmpestore sandslebne fyrstegrave, der ligner templer og paladser. For kunstneren, der 'bjergtagen' betrødte denne stille verden, sprang metaforen ud som skinbarlig virkelighed.

Finn Thrane

Cand. mag., fhv. museumsdirektør

